

Lancering handreiking 'Omgaan met kinderarmoede in het sociaal domein' 22 juni 2022

Opening

Kim Houben, procesmanager bij Divosa heet iedereen welkom. Ze schetst de achtergrond, het programma en vertelt over Divosa. Dat is de vereniging van gemeentelijke leidinggevenden in het sociaal domein. Die werd 88 jaar geleden opgericht door directeuren van een aantal grote gemeenten in Nederland die veel werkloosheid en armoede zagen. Dat moeten we beter kunnen met elkaar, dachten zij toen. Anno 2021 is dat doel er nog steeds. Divosa ondersteunt leden vanuit gemeenten bij hun sleutelrol in de aanpak van kinderarmoede en is opdrachtgever van de handreiking Omgaan met kinderarmoede in het sociaal domein.

Romy (bekend van de SIRE-campagne) vertelt

Romy is 12 jaar en zit in groep 8. Zij schittert in de SIRE-campagne over kinderarmoede ('Laten we het daar eens over hebben'). Romy heeft het voorwoord geschreven voor de handreiking en leest deze voor in een video die zij speciaal voor de lancering opnam. Romy zit zelf op school tijdens de lancering. Er druppelen veel complimenten voor Romy binnen via de chat: 'Wat een topper is Romy! Chapeau!' De trotse moeder Deesi neemt de complimenten dankbaar voor haar dochter in ontvangst.

Lees hier het voorwoord van Romy in [de handreiking](#)

Annelies Kassenberg (lector Hanzehogeschool Groningen; auteur handreiking)

Annelies Kassenberg vertelt hoe de handreiking tot stand is gekomen met de hulp van bijna 250 professionals in het sociaal domein. Van schuldhulpverleners tot gezinscoaches en van vrijwilligers tot wijkteammedewerkers. Vervolgens hebben experts van verschillende organisaties en ervaringsdeskundigen meegelezen. Al deze kennis en ervaring is gebundeld in 15 werkwijzers, welke zijn onderverdeeld in drie hoofdthema's: Signaleren, Ondersteunen en Stimuleren (SOS).

Lees meer over het onderzoek van Annelies Kassenberg op de website [Armoede Groningen](#)

Uitreiking

[De handreiking](#) wordt digitaal uitgereikt aan Alexandra Bartelds (directeur van Divosa) en Carsten Herstel (directeur-generaal bij het ministerie van SZW).

Alexandra hoopt vooral dat de handreiking de uitvoeringspraktijk van gemeenten helpt. Die is complex en op heel veel verschillende manieren georganiseerd. Het is dus knap dat er nu een overzichtelijk document ligt. Er lijkt momentum te zijn om met elkaar het verschil te maken in generatie na generatie die opgroeit in armoede. Hopelijk draagt deze handreiking bij, maar gemeenten kunnen dit niet alleen.

'Zoals Kim al zei tijdens haar inleiding, is Divosa al een behoorlijke tijd bezig met het zoeken van oplossingen voor armoedeproblematiek en het doorbreken van patronen hierin. Schrijnend eigenlijk dat we die met elkaar nog niet doorbroken hebben'. Maar er is gelukkig beweging, ziet Alexandra. 'De handreiking is een mooie bundeling van kennis en ervaring. Echt complimenten voor het bundelen van de inzichten van zoveel partijen. Hij nodigt ook echt uit om met elkaar concreet aan de slag te gaan'.

Carsten Herstel ondersteunt om die reden de drieluik van handreikingen die in oktober klaar is. Naast die van het sociaal domein is er de handreiking voor het [onderwijs](#). In oktober komt de handreiking voor het domein jeugdgezondheid beschikbaar. Samen kunnen we meer kinderen bereiken en de kinderen en ouders ondersteunen in hun dagelijkse behoefte en het doorbreken van patronen.

‘Voor SZW is dit echt een van de speerpunten. Zoals Koolmees al schreef in zijn inleiding bij de handreiking: kinderen mogen niet met 0-1 achterkomen doordat ze opgroeien in armoede. De handreiking is echt een praktisch instrument voor de mensen die het verschil kunnen maken. Fantastisch dat ie er is. Hiermee kunnen we echt meer kinderen bereiken’.

In gesprek met Eugenio Massaro en Sigrid Mol, professionals die meeschreven

Eugenio Massaro is al 16 jaar werkzaam in de schuldhulpverlening. Sinds een aantal maanden is hij in de gemeente Heerenveen bezig met vroegsignalering van geldzorgen. Armoede is meer dan een financieel vraagstuk. Het oplossen van geldproblemen bij ouders alleen is onvoldoende om de gevolgen van opgroeien in armoede te verzachten, beseft hij. Terwijl hij zich richt op het oplossen van die geldproblemen bij de ouders, is het belangrijk wie dan vanuit de juiste expertise aandacht heeft voor de kinderen. Eugenio ziet heil in huisbezoeken, juist als kinderen thuis zijn. Dat helpt om (geld)zorgen bespreekbaar te maken en te zien hoe het met de kinderen gaat.

Vanuit Rotterdam schuift Sigrid aan. Zij is projectleider bij [‘Van kansarm naar kansrijk’](#). Zij werkt iedere dag aan het ondersteunen van gezinnen waar de ontwikkeling van kinderen onder druk staat. Dat is vaak door armoede. Sigrid ziet dat gezinnen vaak bij haar terecht komen vanuit een hele praktische vraag. De koelkast is stuk, mijn kind heeft zwemles nodig, dat soort. Eugenio knikt instemmend. Hij herkent zulke vragen. Sigrid legt uit dat ze voor haar vaak de start zijn van een breder gesprek. Toch is in de praktijk is geldstress wegnemen altijd stap 1. Dan pas is er rust om tot hulpverlening te komen. Vervolgens gaat Sigrid aan de slag met het versterken van de rol van ouders. Ook op andere leefgebieden werkt ze aan een structurele verandering die ten goede komen aan de ontwikkelingskansen van de kinderen.

Lees meer hierover in de werkwijze ‘Steun bij opvoeden’ in [de handreiking](#)

Mariëtte Lusse (lector aan de Hogeschool Rotterdam; auteur handreiking)

Mariëtte neemt ons mee in de opbouw van de handreiking: van Signaleren, naar Ondersteunen, naar Stimuleren. Het allerbelangrijkste wat Mariëtte wil meegeven: heb oog voor kinderen en voor de veerkracht van kinderen, jongeren en ouder(s) die leven in armoede. Zie wat er allemaal wel goed gaat en benader mensen met positiviteit en empathie. Jij kunt als professional het verschil maken en we hopen heel erg dat de handreiking je daarbij helpt.

Lees meer over het onderzoek van Mariëtte Lusse op de [website van Hogeschool Rotterdam](#)

In gesprek over hoe je morgen aan de slag kunt met deze handreiking

Lisanne Welvaarts is kindwerker in de gemeente Nijmegen. Ze werkt met het Zakgeld-project van de Hogeschool Arnhem en Nijmegen (HAN). Zij is heel blij met de handreiking. Lisanne merkt in haar dagelijks werk dat het inderdaad lastig is om mensen te bereiken die leven in armoede. Daarom begint zij altijd met spelen. Met de bakfiets gaat ze erop uit, om op pleintjes spellen te organiseren met en voor kinderen en jongeren in de wijk. Zo komt ze in contact met de gezinnen erachter. Ook het Zakgeld-project is daar een voorbeeld van. Het begint met iets heel praktisch: om leren gaan met zakgeld. Maar daarachter zitten trainingen voor de ouders over hoe om te gaan met geld, maar ook met je kinderen als je geldzorgen hebt. Na de trainingen gaan ouders zelf aan de slag als coach voor weer een ander gezin. Zo breidt iets heel praktisch zich uit tot financiële educatie, participatie en verbreding van je sociaal netwerk.

Lees meer over het [Zakgeld-project van de HAN](#)

Mariëlle Reneman is projectleider Jeugd in armoede bij de gemeente Groningen. Zij gelooft heel erg in de samenhang van de drie handreikingen. Tegelijkertijd valt het niet mee om in zo’n complexe opgave ergens te beginnen. Daarom gaan ze in Groningen aan de slag per wijk. Daar zijn ongeveer 80 professionals actief. Met behulp van een quickscan die ontwikkeld wordt door Annelies Kassenberg en [Sanne Visser](#) (postdoc aan de RuG op generatiearmoede), wordt per professional gekeken wat

nodig is in kennisverrijking en samenwerking. Na de zomer hoopt ze te starten. Mariëlle belooft haar vakgenoten bij gemeenten via Divosa van alle vorderingen op de hoogte te houden.

Mariëlle heeft nog wel een praktische tip. De kloof tussen beleid en uitvoering is ook in de aanpak van kinderarmoede vaak groot. Beleid voor iedereen zorgt vaak voor juist heel generieke termen die weinig praktisch zijn. In Groningen kiezen ze er daarom voor dat beleidsmakers als Mariëlle ook een aantal wijken onder hun hoede hebben. Mariëlle loopt 1 dag in week in een van die wijken rond. Om beleid en uitvoering en generieke termen en maatwerk letterlijk en figuurlijk dichter bij elkaar te brengen.

Lees meer over het armoede beleid in de gemeente Groningen [‘Toekomst met perspectief’](#)

Alex Schepel is ervaringswerker bij Sterk uit Armoede. Hij heeft meegeholpen in de totstandkoming van de handreiking en herkent de oproep van gelijkwaardigheid en empathie die Mariëtte Lusse eerder deed. Vooral is hij ontzettend blij met de positieve aandacht op dit onderwerp. *‘Al een aantal jaren vertel ik mijn verhaal als ervaringswerker. In het begin was het nog vaak roepen om aandacht voor de armoede die er in Nederland is. Vandaag zijn we het er allemaal over eens. Het bestaat, het is niet ok en samen kunnen we het verschil maken. Ik ben ontzettend blij dat de handreiking er is. Ervaringswerkers als ik hoeven niet meer te schreeuwen om aandacht maar we schuiven aan voor het gesprek over hoe we aan de slag kunnen. Het is echt goed hoe deze handreiking ons allemaal houvast geeft daarvoor’,* zegt Alex zichtbaar geroerd.

Lees meer over het werk van [Sterk uit Armoede](#)

En nu? Aan de slag!

Kim Houben bedankt in haar afsluiting nogmaals alle sprekers en iedereen die bijgedragen heeft aan deze handreiking. Hij is er; aan de slag nu! Laat het ons weten als je daarbij hulp kunt gebruiken, als je een keer een sessie met collega’s hierover wilt beleggen of iemand wilt die meedenkt over de implementatie. Ook feedback op de handreiking horen we graag! Dit kan bijvoorbeeld door een mailtje te sturen aan Kim Houben (khouben@divosa.nl), Mariëtte Lusse (m.e.a.lusse@hr.nl) of Annelies Kassenberg (a.kassenberg@pl.hanze.nl). Als wij je niet kunnen helpen, brengen we je in contact met iemand waarvan we denken dat die dat wel kan.
